

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 92/2026-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Martin Rusnák, s.r.o., Námestie slobody 2, Humenné, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Tos/22/2025 z 11. novembra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením ústavného princípu podľa čl. 49 ústavy (len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie) a ústavného zákazu spätnej pôsobnosti prísnejšieho zákona pri ukladaní trestu podľa čl. 50 ods. 6 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 8Tos/22/2025 z 11. novembra 2025. Navrhuje, aby ústavný súd sťažovateľovi priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 25. septembra 2024 na Okresnom súde Humenné návrh na povolenie obnovy konania v trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 3T/144/2008, v ktorej bol právoplatne 17. decembra 2008 odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 3 a 4 Trestného zákona s použitím § 47 ods. 2 Trestného zákona, tzn. pri ukladaní jeho trestu bola použitá zásada trikrát a dosť podľa starého Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024. V odôvodnení tohto návrhu poukázal na to, že po nadobudnutí účinnosti zákona č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v znení uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky uverejneného pod

č. 41/2024 Z. z. (ďalej len „zákon č. 40/2024 Z. z.“) od 6. augusta 2024 nemožno pri odsúdení za trestný čin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona aplikovať zásadu „trikrát a dost“. Sťažovateľ ďalej uviedol, že rešpektuje rozhodovaciu prax súdov týkajúcu sa § 394 Trestného poriadku, avšak v jeho prípade existujú okolnosti odôvodňujúce výnimku z jej aplikácie, keďže mu bol uložený trojnásobný trest oproti trestnej sadzbe aplikovanej v súčasnosti (v súčasnosti by mu bolo možné za ten istý skutok uložiť trest odňatia slobody vo výmere 3 až 8 rokov).

3. Okresný súd uznesením z 30. júla 2025 návrh sťažovateľa zamietol pre nesplnenie podmienok na povolenie obnovy konania. V odôvodnení konštatoval, že samotná legislatívna zmena trestných sadzieb v § 188 Trestného zákona nie je takou skutočnosťou ani takým dôkazom, s ktorých existenciou § 394 Trestného poriadku spája splnenie podmienok na povolenie obnovy konania. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť. Krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu namieta, že nesúhlasí so súdom aplikovaným výkladom § 394 Trestného poriadku, podľa ktorého pojem „skôr neznáma skutočnosť“ je potrebné izolovať iba na skutkové okolnosti. Uvedená aplikácia predmetného pojmu nezodpovedá teleologickému, systematickému, ale ani jazykovému výkladu uvedeného ustanovenia. Súdny mal aplikovať extenzívny výklad, resp. použitie analógie v jeho prípade, keďže ide o výklad procesného ustanovenia v prospech sťažovateľa.

5. Krajský súd sa nedostatočne zaoberal jeho sťažnostnou argumentáciou týkajúcou sa odklonu od zaužívaného výkladu § 394 Trestného poriadku či výnimočných okolností predmetnej veci. Pri svojom rozhodovaní tento nezohľadnil najmä princíp *lex posterior mitius* podľa čl. 49 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a čl. 50 ods. 6 ústavy, z ktorých nevyplýva, že ich aplikácia musí byť obmedzená iba na konania, v ktorých nedošlo k právoplatnému odsúdeniu. Nezohľadnená krajským súdom bola i zásada zákazu formalizmu pri výklade právnych predpisov vyplývajúca z judikatúry ústavného súdu. Na aplikáciu spomenutej zásady je pritom splnená podmienka existencie následku v podobe zjavnej nespravodlivosti. Hranicu „podstatného vplyvu na trestnú sadzbu“ napĺňa každá situácia, v rámci ktorej dôjde po zmene zákona k násobnému zníženiu hornej hranice novej trestnej sadzby oproti právoplatne uloženému, dosiaľ nevykonanému trestu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv v dôsledku toho, že krajský súd nezohľadnil priaznivejšiu zmenu právnej úpravy Trestného zákona, ku ktorej došlo zákonom č. 40/2024 Z. z. s účinnosťou od 6. augusta 2024 (posudzovaným ústavným súdom v jeho náleze sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024), na podklade ktorej by mu bol za spáchanie stíhanej trestnej činnosti uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 až 8 rokov namiesto 25 rokov odňatia slobody, a tento

postup bol/mal byť v rozpore so zásadou *lex posterior mitius* a zásadou zákazu formalizmu pri výklade právnych predpisov.

7. Ústavný súd východiskovo poukazuje na to, že inštitút obnovy konania predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci znovu konať a rozhodovať vo veciach, ktoré už boli právoplatne rozsúdené. Obnova konania slúži predovšetkým na nápravu nesprávnych skutkových zistení na základe nových skutočností, rozhodnutí alebo dôkazov, ktoré nebolo možné v pôvodnom konaní použiť (II. ÚS 161/2012, IV. ÚS 578/2020).

8. V konaní o povolenie obnovy konania (*iudicium rescindens*) podľa Trestného poriadku príslušný všeobecný súd nepreskúmava zákonnosť a odôvodnenosť pôvodného rozhodnutia, ale posudzuje otázku, či nové skutočnosti alebo dôkazy skôr neznáme v spojení s dôkazmi už vykonanými môžu odôvodniť iné rozhodnutie vo veci, než ktoré bolo skôr vydané. Rovnako tak nie je účelom konania o povolenie obnovy konania posudzovať vinu odsúdeného (III. ÚS 406/2014, II. ÚS 111/2015).

9. Konanie o povolenie obnovy konania teda pozostáva zo skúmania prípustnosti návrhu a skúmania odôvodnenosti návrhu. Súd tak najskôr skúma formálne náležitosti návrhu na povolenie obnovy konania (§ 399 ods. 1 Trestného poriadku), ďalej sa musí zaoberať tým, či navrhovateľ vo svojom návrhu tvrdí Trestným poriadkom predpokladané dôvody na povolenie obnovy konania, a konečne skúma odôvodnenosť návrhu, t. j. či sú uvádzané skutočnosti a dôkazy spôsobilé na to, aby bolo v obnovenom konaní možné dosiahnuť iné rozhodnutie vo veci (§ 394 Trestného poriadku; II. ÚS 111/2015). Pri posudzovaní odôvodnenosti návrhu na povolenie obnovy konania príslušný súd skúma, či sú navrhovateľom označené nové skutočnosti alebo dôkazy spôsobilé zabezpečiť mu v obnovenom konaní priaznivejšie rozhodnutie. Potenciál takto novo predkladaných skutočností alebo dôkazov nemožno hodnotiť izolovane, ale je potrebné ich hodnotiť vo vzťahu ku skutočnostiam a k dôkazom, na základe ktorých súd ustálil skutkové zistenia v pôvodnom konaní. Podmienkou na povolenie obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti alebo dôkazy nepochybne povedú ku skutkovým zisteniam odlišným od pôvodného konania (III. ÚS 406/2014). Zároveň v konaní o povolení obnovy konania nie je povinnosťou konajúcich súdov *a priori* prijať sťažovateľom ponúknuté dôkazy a osvojiť si ich vyhodnotenie z pohľadu sťažovateľa, povinnosť konajúcich súdov sa obmedzuje len na posúdenie závažnosti, resp. kvality týchto dôkazov a následnú formuláciu odpovede, prečo tieto dôkazy považujú/nepovazujú za také, ktoré by spĺňali parametre tzv. nového dôkazu predvídaného § 394 ods. 1 Trestného poriadku (I. ÚS 202/2015, IV. ÚS 578/2020, IV. ÚS 118/2022, IV. ÚS 395/2022).

10. Krajský súd k námietke o povinnosti aplikácie zásady *lex posterior mitius* v zmysle § 2 ods. 1 Trestného poriadku ako zákonného odrazu čl. 50 ods. 6 ústavy poukázal na to, že analógia v trestnom práve, ktorej použitia sa v tomto prípade sťažovateľ dovoľával, funguje ako právny nástroj iba na riešenie prípadov bez priamej úpravy v zákone a jej použitie je obmedzené zásadami ochrany práv páchatel'a a princípom legality. V danom prípade však neexistuje medzera v zákone v otázke zahrnutia trestného činu lúpeže medzi trestné činy, ktorých sa týka zásada „trikrát a dost“, a zákonodarca určil jej jasné pravidlá tak v čase, keď sťažovateľovi bola aplikovaná, ako aj neskôr, po jeho právoplatnom odsúdení. Ústavným súdom nebola vyslovená protiústavnosť dotknutých ustanovení Trestného zákona, podľa ktorých bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody. Stanovenie jasných pravidiel na povolenie obnovy konania je tiež v súlade s princípom právnej

istoty. Krajský súd následne uzavrel, že nezistil zákonný podklad na to, aby návrhu sťažovateľa vyhovel (pozri s. 6 tretí odsek uznesenia krajského súdu).

11. Krajský súd k argumentácii sťažovateľa o nesprávnej aplikácii § 394 Trestného poriadku poukázal na to, že rozsah prieskumnej povinnosti súdu je v tomto prípade daný § 394 ods. 1 Trestného poriadku, pričom samotná legislatívna zmena trestných sadzieb v § 188 Trestného zákona nie je takou skutočnosťou ani takým dôkazom, s ktorých existenciou § 394 Trestného poriadku spája splnenie podmienok na povolenie obnovy konania. Zmena Trestného zákona, na ktorú odkazuje sťažovateľ, nenastala v dôsledku niektorej právnej skutočnosti, ktorú zákonodarca uznáva ako zákonný dôvod na povolenie obnovy konania. Sťažovateľove námietky preto nie sú spôsobilé odôvodniť splnenie podmienok na povolenie obnovy konania (pozri s. 6 a 7 uznesenia krajského súdu).

12. K názorovej polemike sťažovateľa týkajúcej sa porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 49 ods. 1 charty sa ústavný súd vyjadril v rovine *obiter dictum* v nedávnom uznesení č. k. IV. ÚS 449/2025-6 z 26. augusta 2025 v zmysle, že „právny názor konajúcich súdov o tom, že zmena hmotnoprávnej úpravy, v danom prípade Trestného zákona v znení účinnom od 6. augusta 2024 (zákon č. 40/2024 Z. z.) nie je takou skutočnosťou, ktorá by odôvodňovala obnovu konania, keďže aplikácia pre páchatel'a priaznivejšej právnej úpravy (§ 2 ods. 1 Trestného zákona, čl. 50 ods. 6 ústavy) je možná len do právoplatného skončenia trestnej veci, zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi ako všeobecných súdov, tak aj ústavného súdu. Dôvodom obnovy konania podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku je len tzv. derogačný nález ústavného súdu, keď je autoritatívne konštatovaný nesúlad hmotnoprávnych predpisov, podľa ktorých sa rozhodlo v už právoplatne skončenej trestnej veci dotknutej osoby (ako to bolo napr. pri ukladaní výšky trestu odňatia slobody podľa asperačnej zásady posúdenej ako ústavnononkonformnej nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011, v dôsledku ktorého došlo k strate účinnosti príslušnej časti Trestného zákona). Obnova konania v prípade rozhodnutia podľa čl. 125 ods. 3 ústavy je pritom prípustná len vtedy, ak bolo takým rozhodnutím ústavného súdu pokryté výlučne alebo aj ustanovenie (ustanovenia), ktoré viedlo k odsúdeniu páchatel'a (obdobne § 93 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Zmena Trestného zákona v rámci bežného legislatívneho procesu (nie na základe derogačného nálezu) teda nie je na obnovu konania použiteľná bez ohľadu na okolnosť, že je pre páchatel'a priaznivá, ak je jeho odsúdenie už v čase jej vykonania (nadobudnutia účinnosti) právoplatné (v opačnom prípade sa aplikácie použije na prvotné meritórne rozhodovanie).“.

13. Na tieto závery ústavný súd nadviazal v uznesení sp. zn. IV. ÚS 503/2025 z 30. septembra 2025 (uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 30/2025), kde uviedol, že „... dôvodom na obnovu konania na základe právnych (iných než skutkových) okolností je podľa § 394 ods. 4 písm. a), b) Trestného poriadku len rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva konštatujúce v konkrétnej veci porušenie ľudských práv alebo slobôd obvineného (keďže tento súd nie je kasačným súdom a obmedzí sa len na konštatáciu dotknutého porušenia práv), ako aj zmena zákona v dôsledku derogačného nálezu ústavného súdu (ostatne uvedený dôvod výlučne v súvislosti s neústavným podkladom pre skoršie rozhodnutie a v kontexte následného využitia účinkov čl. 50 ods. 6 ústavy v novom konaní). Dôvodom na obnovu konania teda nie je zmena zákona v otázke podstatnej pre pôvodné rozhodnutie, ktorá bola vykonaná po jeho právoplatnosti v bežnom legislatívnom procese...“.

14. Na týchto záveroch ústavný súd zotrváva, preto na ich základe dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2026

Libor Duľa
predseda senátu